

Pikkuharvinaisuuksien esiintyminen Suomessa vuonna 2004

Eelis Rissanen, Markus Keskitalo ja Mika Ohtonen

Pikkuharvinaisuusvuosi 2004 alkoi lupaa-
vasti. Siilinjärvellä jo edellisen vuoden
puolella löydetty jalohaikara jatkoi talveh-
timistaan aina maaliskuulle saakka. Lyhyt-
nokkahanhella ja kattohaikaralla menee
vahvasti. Samoin hyvä esiintyminen oli
myös mandariinisorsalla ja mustahaikaral-
la sekä jalohaikaralla ja avosetillä. Monen
lajin osalta koettiin vastaavasti melkoista
niukkuutta mm punakaulahanhia, ruos-
tesorsia, mehiläissyöjiä ja keltahemppoja
nähtiin vähän. Totaalinen nollavuosi oli si-
ninärhellä ja kultasirkulla.

Havaintoja saatiin vuodelta 2004 kaikilta
paikallisyhdistyksiltä. Sellainen mielikuva
kuitenkin jäi, että varsinkin havaintoja ARK-
lajeista jäi puuttumaan. Tämä aiheuttaa tie-
tenkin ongelmia, jotta eri lajien esiintymistä
voidaan tarkastella luotettavasti. Katsauk-

nessa olevat ARK-lajeista tehdyt havain-
not ovat kunkin alueyhdistyksen ARK:n
hyväksymiä.

Katsauksessa esitellään 39 lajia, joista uu-
sia ovat kiljukotka, pikkukultarinta, pussiti-
ainen ja punakottarainen. Näistä lajeista on
lyhyet esittelytekstit lukijan johdattamiseksi
lajien esiintymiskuvaan. Lajinimen ja tie-
teellisen nimen jälkeen suluissa oleva luku
ilmoittaa Suomessa havaittujen yksilöiden
määrän vuonna 2004. Valtakunnallista yh-
teis määrää laskettaessa havaintojen pääl-
lekkäisyydet on pyritty karsimaan. Lajeista
löytyvät tarkemmat lajiesittelyt ensimmäi-
sistä katsauksista (Keskitalo ym. 2001 ja Ris-
sanen ym. 2002), joten tässä yhteydessä tar-
kastellaan lajin esiintymistä katsausvuonna.
Mikäli havaintoja on ollut vähän (n. 20), ne
on julkaistu kaikki. Muutoin esiintymistä
on tarkasteltu tekstin lisäksi karttojen ja/tai
pylväsdiagrammien avulla. Yhdistyskohtai-
sissa lukumääriä on poistettu yhdistysten
sisäiset päällekkäisyydet. Tämän takia näis-
tä lukumääristä laskettu summa on useim-
missa tapauksissa valtakunnallista lukemaa
suurempi. Kuukausikohtaisissa kuvaajista
yhteenlaskettu summa on myös useimmissa
tapauksissa vuosittaista yksilömäärää suu-
rempi. Tämä johtuu siitä, että samalla pai-
kalla pitkään oleskelevat yksilöt lasketaan
useammalle kuukaudelle. Muuttajista on
useimmissa tapauksissa ilmoitettu kellon-
aika, jotta aikojen perusteella voidaan ero-
tella mahdolliset samat yksilöt. Kellonaiko-
jen perusteella on myös mahdollista laskea
muutonopeuksia.

Joitakin täydennyksiä saatiin vanhoihin
havaintoihin. Vuosien 1999–2004 osalta
lienee kuitenkin paikallisyhdistyksille kerty-
nyt täydennyksiä pikkuharvinaisuushavain-
toihin. Toiveena on edelleen, että vuoden
2004 havaintojen lisäksi saisimme täyden-
nyksiä edellisvuoden katsauksiin. Näin
voimme mahdollisesti täydentää joidenkin
lajien esiintymiskuvaa. Tätä kirjoittaessa on
otettu käyttöön uusi valtakunnallinen ha-
vaintojärjestelmä. Aika näyttää saammeko
sen avulla kattavammin tietoa pikkuharvi-
naisuuksista. Esillä on ollut myös pikkura-
rihavaintojen näkyminen netissä RK-katsa-

usten tapaan, jolloin täydentäminen olisi
helpompaa. Katsauksen 2005 osalta saat-
taa olla tulossa myös joitakin lajimuutok-
sia, mutta niistä tiedotamme kun asia on
ajankohtainen.

Katsauksen työnjako oli seuraava: Mar-
kus Keskitalo (lyhytnokkahanhesta kat-
tohaikaraan sekä pikkuhuitti ja avosetti),
Eelis Rissanen (arosuohaukasta punajalka-
haukkaan sekä lampiviklosta harjalintuun)
ja Mika Ohtonen (isokirvisestä kultasirk-
kuun). ER on koostanut katsauksen ja MK
laati summaryn. Tohmon Tapio teki loist-
tavan pohjatyön taulukoihin ja alueellisiin
karttoihin tarvittavan numerodatan osalta.

Lyhenteet

Lyhenteinä on käytetty havaintojen ilmoi-
tusohjeiden mukaisia lyhenteitä. Tarkka ikä
on merkitty kalenterivuosina: 1kv = samana
kalenterivuonna syntynyt, 2kv = edellisnä
kalenterivuonna syntynyt, +1kv = ennen
kuluva kalenterivuotta syntynyt jne. Muita
ikälyhenteitä: juv = nuori lintu ensimmäi-
sessä täydellisessä höyhenpuvussa, su-
bad = esiaikuinen, ad = aikuinen.

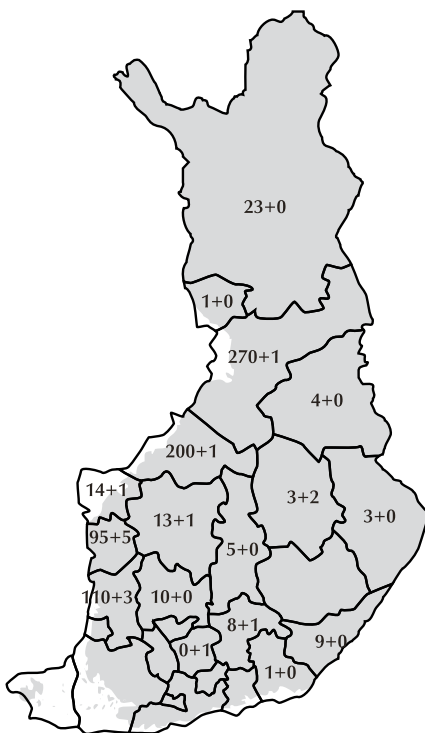
Muita lyhenteitä: jp = juhlapukuinen, tp
= talvipukuinen, vp = vaihtopukuinen, ♂ =
koiras, ♀ = naaras, ♀-puk = naaraspuukuinen,
pull = pesäpoikanen, Ä = laulava, r = rengas-
tettu, p = paikallinen, m = muuttava, josta on
ilmoitettu tiedossa oleva muuttosuunta (N =
pohjoinen jne.), a = parvi, a5 viiden parvi,
5a = viisi parvea, kiert = kiertelevä.

Havainnoijien nimet on mainittu paikal-
lisyhdistyksen ilmoituksen mukaisessa jär-
jestyksessä. Nimet on kirjoitettu kokonaan,
mikäli myös etunimi on ilmoitettu.

Katsaus lajeittain

Lyhytnokkahanhi (*Anser brachyrhynchus*)
(400)

Lajin esiintyminen painottuu länsiranni-
kolle, mutta niitä havaitaan nykyään ilah-
duttavan laajalti: vain kahden yhdistyksen
alueella ei lajia havaittu (kuva 1.). Lintujen
kokonaisu määrän tulkinta ja sen perusteet
vaihtelevat alueitten välillä jonkin verran:

Kuva 1. Lyhytnokkahanhen yksilömäärät v. 2004
yhdistyksittäin. Plussalla on erotettu keväiset ja
syksyiset yksilöt.

Fig 1. Numbers of Pink-footed Geese (*Anser
brachyrhynchus*) recorded within the boundaries
of local Birdlife member societies in 2004. Spring
and autumn records are separated by a plus.

Suomen kokonaissumma saattaa olla hiukan pienempi tai reilustikin suurempi kuin tässä arvioitu 400 yksilöä. Se on selvästi suurempi summa kuin edellisvuonna. Kuvassa 2 esitetyt viikoittaiset havaintomäärät Satakunnasta ja Pohjois-Pohjanmaalta kuvastavat lyhytnokkahanhien muuton etenemistä. Vapun jälkeinen huippu Pohjois-pohjanmaalla ei selity pelkästään lintujen kasaantumisella rantapelloille kuten joskus on arveltu: Satakunnan havainnoissa on pitkän tauon jälkeen samoihin aikoihin pieni piikki, ja Suupohjassa vapunaattona vielä 26 linnun muuttopäivä! Kesäkuukausilta ei ilmoitettu yhtäkään havaintoa, syyshavainnot kertyi 21 yksilöstä. Kevään ensimmäiset 25.3. Eurajoella: Lavila a4 p (Veli Puputti, Juha Saarnio) ja Väkkärä a2 p (Rasmus Mäki ym.). Syksyn viimeinen todella myöhään: 31.10. Kuortane Seurus 1 ad (Esko Rajala). Suurin parvi rikkoi Suomen ennätyksen, kuten kaikkina aiempinakin vuosina katsauksen historiassa. Muhkea kokoontuma oli samalla suurin päiväsomma: 5.5. Siikajoki Säärenperä a180 p (Riikka Kaartinen, Teppo Rämä). 15 vuotta sitten tuskin kukaan olisi uskonut, että Suomessa voi nähdä näin suuren lyhytnokkahanhiparven.

Lumihanhi (*Anser caerulescens*) (2) ja **Lumi-/eskimohanhi** (*Anser caerulescens/A. Rossii*)(2)

Lumihanhivuodella oli edellytykset muodostua parhaaksi pitkiin aikoihin, mutta vain kolmannes julkisuuteen tulleista havainnoista päätyi kaavakkeiksi komiteoille(!). Kellonaika kaikissa havainnoissa täsmentäisi kokonaislukumäärän arviointia.

Kaikki havainnot, jotka koskevat kolmea lintuyksilöä: 14.5. Virolahti Vilkkiläntura NE sinihanhi klo 11:41 (Hannu Friman, Kirsi Leiri), 17.5. Ylämaa Hyttilä vaalea (lumi-/eskimohanhi) NE valkoposkiparvessa (Topi Mäkinen, Jouko Rantanen ym.), 2.10. Joutseno Jalkasaari ad vaalea WNW (Sampsu Cairenius, Kari Kärkkäinen ym.), 2.10. Lap-

peenranta Luukkaansalmi ad W, sama kuin Joutsenossa (Klaus Jernström, Harry Nyström ym.), 2.10. Hamina Kirkkojärvi ad (lumi-/eskimohanhi) SW klo 13:55–14:02 (Teemu Hiukka, Eero Hietanen, Tauno Lätti, Eero Parkko).

[Tiibetinhani] (*Anser indicus*) (30?)

Runsas, mutta hankalasti tulkittava esiintyminen, joka tyypillisesti painottuu pohjoiseen Suomeen. Läpi kesän Suomessa aikaansa viettävät tiibetinhahnet eivät vielääkään osoita kiinnostusta pesintään. Kaikkien Lapin maakunnan lintujen voitaisiin ajatella olevan Sellun lintuja, jossa on enimmillään havaittu 18 lintua. Toisaalta Tornion 6 lintua voivat olla Kalajoen 6 lintua. Samoin jotkin syyskuisista havainnoista koskenevat samoja lintuja.

Kaikki havainnot: 19.4. Joutsu Pekkanen p (Markku Huikko, Pekka Kyllönen ym.), 1.6.–4.6. Ranua Saariharju 4 p (Urho ja Jaakko Heikkilä, Ilkka Karttunen ym.), 7.6. Kemi-järvi Luusua 4 p (Rauno Kaikkonen), 15.6. Tornio Karunginjärvi 4 (Pentti Rauhala, Matti Suopajärvi), 5.6. Posio Korvenniemi 3 NE (Aapi Lonnakko), 19.6.–4.8. Kemi-järvi Sellu 18 (maks. 18 + 2 risteymää) (Petri Piisilä, Pirkka Aalto ym.), 20.6.–28.6. Tornio Näränperä 6 (Pauli Alaperä ym.), 10.7. Sodankylä Lurojoen Ponku 3 (Hannu Rahkola ym., ilm. Petri Piisilä), 11.7.–15.7. Kalajoki Letto 5 p (Marja Maarala ja Seppo Pudas), 16.7.–21.7. Kalajoki Letto 6 p (Arto Saari ym.), 15.8. Kalajoki Letto 2 p (Seppo Pudas), 10.9. Oravainen Kimojokisuu p (Tomas Klemets, Ingmar Edfelt, Stig Dahlström), 11.9. Mustasaari Vassorfjärden p (Tomas Klemets), 17.9. Tornio Karunginjärvi p (Pentti Rauhala, Tellervo Rauhala), 18.9. Närpiö Rangsbjördfjärden p (Ismo Nousiainen).

Sepelhanhi (*Branta bernicla hrota*) (5)

Heikohko esiintyminen. Parhaaseen muuttoaikaan nimirodun parvissa muuttavat linnut ovat tyypillisen tapa havaita *hrota*. Kaikki havainnot: 20.5. Virolahti Kauhol-

ma m klo 6:40 (Olli Sassi, Pekka Puhjo, M. Ryyänen ym.), 25.5. Virolahti Suur-Pisi 2 m ENE klo 6:37, ENE klo 16:50 (J. Pekkala, Juhani Rissanen, Markku Ukkonen), 25.5. Virolahti Hurppu m (Petteri Mäkelä ym.), 14.9. Punkaharju Hirvikoski m (Jari Kontiokorpi), 3.10. Valkeala Vuohijärvi m (Jari Piepponen, Antti Vänskä). Kellonaika kaikissa havainnoissa täsmentäisi kokonaislukumäärän arviointia.

Punakaulahanhi (*Branta ruficollis*) (3)

Niukka esiintyminen. Vailla kellonaikoja, havainnoista tulkitaan kaksi lintua. 19.5. Pernaja Hamnskär m sepelhanhiparvessa (Arto Juvonen), 2.10. Joutseno Jalkasaari NW valkoposkiparvessa (Sampsu Cairenius), 2.10. Pernaja Härpe m sepelhanhiparvessa (Ilkka Kuvaja, Mauri Aiviola).

Ruostesorsa (*Tadorna ferruginea*) (2)

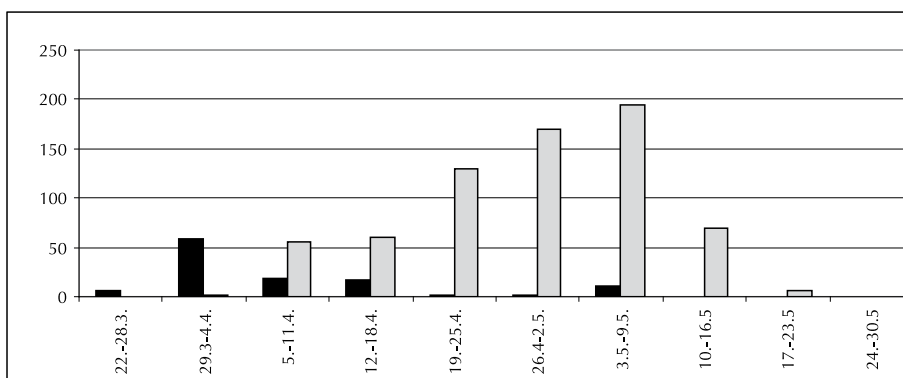
Jo kolmatta vuotta peräjälkeen äärimmäisen niukka vuosi. Tähänkö pitää tottua? Ainoo havainto:

8.6. Lohtaja Lohtajajokisuu 2 p (Harri Hongell).

Mandariinisorsa (*Aix galericulata*) (16)

Huikkea esiintyminen, enimmillään on kahtena vuonna aiemmin havaittu 7 lintua, nyt siis yli kaksinkertainen uusi ennätys! Mandariinisorsat näyttävät saapuvan huhtikuun jälkipuoliskolla ja jumittuvan helposti kesäksi sopivaan sakkiiin.

Kaikki havainnot: 14.4. Varkaus Pirtinvirta ♂ p (Anne Nupponen, Marja Suhonen), 15.4. – kesään asti Kristiinankaupunki – Närpiö jp ♂ p (Toni Vilkki, Harry Lilland ym.; monet), 16.–18.4. Ruovesi Ruojärvi ♂ p (Mauno Lahti, Heikki Saarinen ym.), 16.–21.4. Lappeenranta Pikisaari – golfkenttä ♂ p (A. Lind/ Harry Nyström ym.), 21.4. Hailuoto Kirkkosalmi ♂♀ p klo 18:50–20:51 (Veijo Nissilä, Asko Mattila), 22.4.–13.8. Pernaja Isnäsviken–Rönnäs ♂ p (Rolf Friberg, Hans Ehrnsten ym.), 24.4.–6.6. Hanko Västerfjärden ♂ p (Aleksi Lehikoinen, Pasi Pirinen ym.), 26.4.–3.5. Kuusamo Salminen jp ♀ p (Irma Hautala, Marketta Tornberg), 27.4. Luoto Bosund ♂ p (A. Svenlin), 4.5.–8.5. Kankaanpää Leppäruha ♂♀ p (v) (ilmoitti Jari Lagerroos), 9.5. Äänekoski Salakkajoki jp ♂ p (Jari Mäntymaa/ ilmoitti ARK), 21.8.–30.9. Lappeenranta Myllysaaren ankkalampi vp ♂ p sama kuin keväällä L:rannassa (A. Lind/ Harry Nyström ym.), 18.9. Hanko Vedagrundet ad ♂ p (Heikki Vasamies), 25.9. Kristiinankaupunki Lapväärtti jp ♂ eri lintu kuin aiemmin (Juha Tuomaala, Kari Korhonen, Toni Vilkki ym.).

Kuva 2. Lyhytnokkahanhimäärät viikoittain vuonna 2004 Satakunnassa ja Pohjois-Pohjanmaalla.

Fig 2. Numbers of Pink-footed Geese (*Somateria spectabilis*) recorded in the seven-day periods in provinces Satakunta and Pohjois-Pohjanmaa in 2004.

Kyhmyhaahka (*Somateria spectabilis*) (41)

Vaisuhko vuosi edellisvuoden tapaan. Alueittainen, osittain samoja lintuja sisältävä esiintyminen, on esitetty kuvassa 3. Sisämaasta ei ilmoitettu yhtään havaintoa. Ensimmäinen havainto: 21.3.–28.3. Kökar mv-asema ad ♂ (Rasmus Mäki ym.). Havainnot jakautuivat melko tasaisesti maaliskuun lopun ja kesäkuun alun väliselle ajanjaksoille. Yksi ja sama henkilö havaitsi kaikki ei-juhlapukuiset koiraat, ja kyseiset linnut myös olivat kaikki samassa kunnassa: 1.5. Porvoo Skvättan ad ♀ p (Arto Juvonen, Seppo Sarvanne), 18.7. Porvoo Kummelskär ad ♀ p (Arto Juvonen), 3.10. Porvoo Söderskär 2 naaraspuk. W (Arto Juvonen, Gustaf Nordenswan). Söderskärin linnut olivat myös ainoat syyskaudella havaitut, Kummelskärin linnun lisäksi havaittiin vain yksi muu kesäinen lintu: 14.6. Mustasaari Valassaaret jp ♂ p (Mats Björklund).

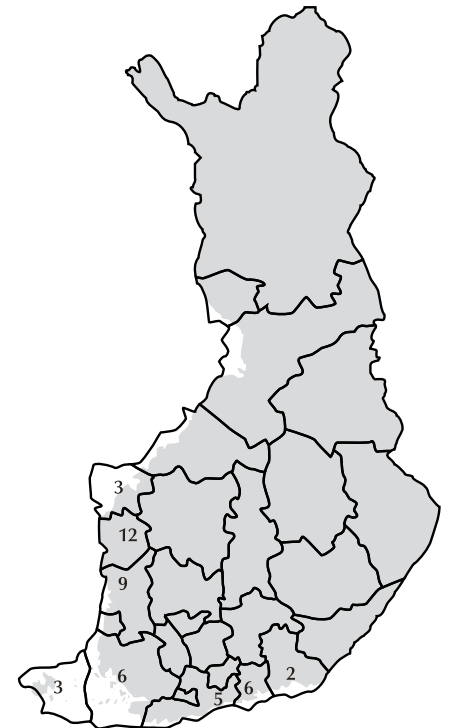
Jääkuikka (*Gavia adamsii*) (54) ja jääkuikkalaji (*G. adamsii/immer*) (7)

Vuonna 2004 havaittiin jääkuikkia ja isoja gavioita yhteensä 61 eri yksilöä. (54 määritettyä), mikä on normaali luku surkean edellisvuoden jälkeen. Alueittainen havaintojen jakaantuminen näkyy kuvasta 4. Kevätkauden ensimmäinen nähtiin Ahvenanmaan rallissa: 27.3. Eckerö Degersand 2kv m (Johan Ekroos, Alekski Lehtikoinen ym.). Maalis–huhtikuulta ilmoitettiin 5 lintua.

Valtaosa linnuista havaittiin toukokuussa, 2 lintua kesäkuun puolella kevätmuuttoon liittyen. Syksyllä havaittiin 8 lintua. Talvi- ja sisämaahavainnot luetellaan kaikki: 3.1. Eckerö Västerön juv (Tom Lindbom), 5.1. Jomala Kungsö 2kv p (Andreas Uppstu, Sampo Laukkanen), 14.5. Joutseno Myllymäki NNE (Sampsä Cairenius, Veli-Pekka Lehtonen), 3.10. Rääkkylä Vuoniemi juv SW (Hannu Kauhanen), 8.10. Vilppula Mäkelänvuori 1kv/2kv SW kuikka-/kaakkuriparvessa (Markku Saarinen), 9.10. Rovaniemen Mlk Muurola juv/tp (Petri Lampila), 10.10. Rääkkylä Vuoniemi ad p/SW nousi 2 kuikan kanssa ja lähti SW (Heikki Pönkkä, Hannu Kauhanen), 4.11. Inari Inarijärvi, Pielpavuono juv SW (Martti Rikkonen), 2.12. Pyhäranta Rihniemi tp/juv (Tarmo Nurmi, Mauno Mäntylä), 9.12. Padasjoki Varpusenlinnanselkä juv/tp hetken p (Heikki Aarela, Alpo Koukila, Petteri Karlsson), 18.12. Asikkala Pulkkilanharju juv/tp S (Tapani Saimovaara, Petri Kuhno), 29.12.–17.1. Sysmä Naumi juv p (Pekka Saikko ym.).

Jalohaikara (*Egretta alba*) (11) ja valkoinen haikara (*Egretta sp*) (0)

Hieno esiintyminen. Jalohaikarat ovat näkyviä ja liikkuvia – havainnot kaukanakin toisistaan saattavat periaatteessa koskea samoja lintuja. Määrittämättömiä valkoisia haikaroita ei hyväksytty ilmoitettu. Kaikki havainnot: 1.1.–12.3. Siilinjärvi Pöljänjoki p (joka välillä vieraili Lapinlahden Mikka-

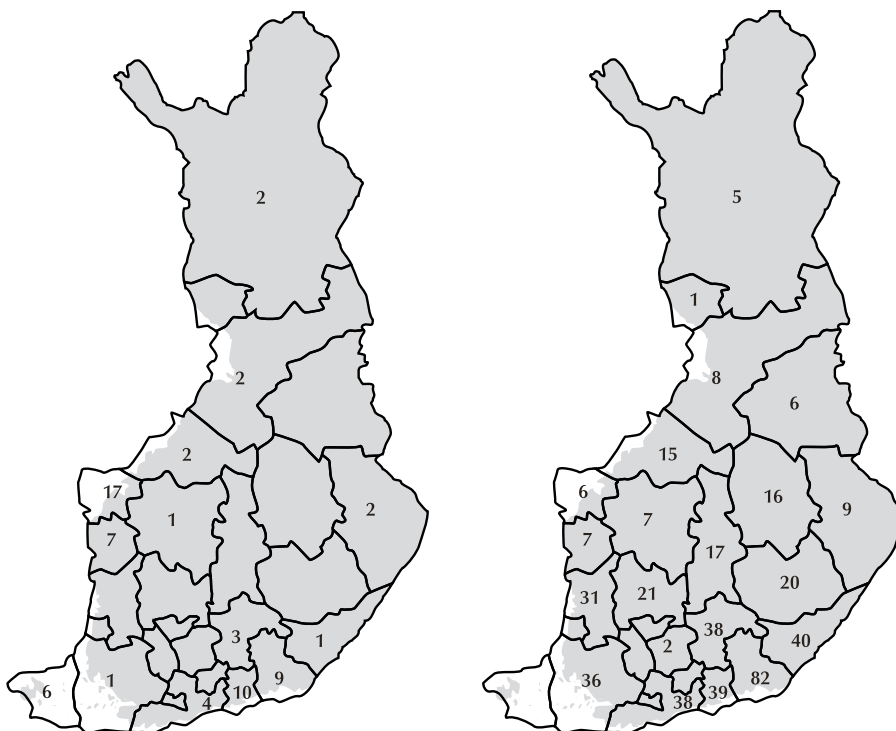
Kuvat 3. Kyhmyhaahkamäärät alueittain vuonna 2004.

Fig 3. The numbers of King Eiders (*Somateria spectabilis*) recorded within the boundaries of local Birdlife member societies in Finland in 2004.

järvellä), jo viime vuoden puolella löytyneet ja edellisessä katsauksessakin julkaistu lintu (Leena Väänänen, Markku Ukkonen ym.), 18.3. Hämeenlinna Hakalanniemi tp klo 15:15–18:30 (Martti Raekunnas ym.), 24.3. Kaskinen Metsä-Botnian altaat p, 1.5. Rantasalmi Putkilahti p (Juha Eronen ym.), 12.5. Pieksämäen Mlk Jäppilä Tuomiojärvi p, lienee sama kuin 1.5. Rantasalmella (Risto Hokka, Kalle Simonen), 13.5. Laukaa Lapinjärvi 1p (Markku ja Pirjo Lehto ym.), 20.5. Hamina Suurijärvi p, lähti N (Rainer Kunnari, Jarmo Vuorinen ym.), 23.5. Outokumpu Sysmäjärvi p (Heikki Saarnio), 18.–19.6. Sodankylä Moskujärvi–Matarakoski (Ossi Pihajoki, Hannu Kropsu, Raimo Mäkinen), 1.–2.7. Kittilä kk:n Kirkkojärvi (Jukka Mämmilä, Juha Takalo, Mikko Joensuu), 15.–16.8. Helsinki Vanhankaupunginlahdi p (Biti ja Markku Ojala, Jaakko Eerola ym./ Alekski Lehtikoinen), 2.9. Uusikaupunki Hanko (Pekka Alho, Tomi Kaijanen, Markus Tuomi).

Mustahaikara (*Ciconia nigra*) (13)

Jälleen erinomainen mustahaikaravuosi. Jotkut havainnoista voivat koskea samoja lintuja, minkä toteaminen varmuudella on vaikeaa. Kaikki havainnot: 16.4. Kristiinankaupunki Perus ad p (Raimo Henttonen, Harry Lilland, Toni Vilkki ym.), 21.4. Parikkala Kanavalampi p/SE (maallikot/ Pauli Kantonen), 3.5. Hamina Kirkkojärvi E++ klo

Kuvat 4.–5. Jääkuikan ja kattohaikaran yksilömäärät v. 2004 yhdistyksittäin.

Fig 4.–5. Numbers of White-billed Divers (*Gavia adamsii*) and White Storks (*Ciconia ciconia*) recorded within the boundaries of local Birdlife member societies in 2004.

12:45–13:00 (Seppo Grönlund, Jari Pieponen ym.), 3.5. Pukkila Kanteleenjärvi ad SSE (Tapani Saimovaara, Risto Silaste), 8.5. Lappeenranta Vainikkala SW/W (Seppo Löfgren), 9.5. Ylämaa Väkevänniityt E (Jouko Rantanen), 9.5.–10.5. Hanko Taktom kiert (Aatu Vattulainen Kimmo Hotulainen, Karno ja Kauri Mikkola ym.), 16.5. Virolahti Kurkela W (Petri Shemeikka ym.), 26.5. Virolahti Kurkela 1E (Petteri Mäkelä), 26.5. Joutseno Myllymäki 2kv SW/SE (Sampsu Cairenius, Veli-Pekka Lehtonen), 1.6. Hanko lintuasema NW klo 11:42 (Aatu Vattulainen), 16.8. Pedersöre Lappforss p (Vilho Hinkka), 19.8. Pyhtää Santaniemi p/kiert (Ilkka Korhoinen)

Kattohaikara (*Ciconia ciconia*) (350)

Kattohaikaroita tavattiin määrällisesti enemmän kuin edellisvuonna, minkä lisäksi ne jakaantuivat tasaisemmin alueellisesti. Ahvenanmaata ja Lounais-Hämettä lukuun ottamatta kaikki yhdistykset saivat osansa. Kuvassa 5 on esitetty esiintyminen alueittain. Alueiden yhteissumma on selvästi suurempi kuin tässä tulkittu lukumäärä, mutta kattohaikaraparvet kiertelevät laajalti ja näkyvinä lintuina tulevat nähdäksi monella alueella reitillään. Esimerkki parven seikkailusta tulee pohjoisesta, missä laji on harvalukuisempi, ja sen seuraaminen sekoittamatta muihin parviin helpompaa: sama viiden linnun parvi havaittiin kronologisessa järjestyksessä Kemijärvellä, Ranu-

alla, Kuivaniemellä ja Oulussa - matkassa mitattuna melkoinen lenkki. Etelämpänä pienistä parvista on mahdotonta päätellä, mistä suunnasta mikäkin parvi on tulossa ja mihin menossa. Ajallisesti haikarahavainnot keskittyvät voimakkaammin kuin edellisinä vuosina, eli loppukesän ja syksyn havainnot oli vuonna 2004 hyvin vähän. Kevättä oli kattohaikaroilla rinnassa Perniössä: 4.5.–26.5. Perniö Koski as. 1/1+1, parittelua, pesärakennusta (Frederik von Limburg-Stirum ym.). Vieläkään ei silti lajin katsota maassamme pesineen, vaikka hyvät atlas-pisteet moisella käytöksellä kyllä saa. Suurin parvi: 9.5. Mäntyharju Monikkala a23 p (Antero Lepistö ym. / Harri Okkonen). Kevään ensimmäinen: 11.4. Pyhtää Santaniemi 2 NE klo 13:00 (Hannu Halonen). Vajaa viidennes yksilöistä on huhtikuulta, valtaosa toukokuulta. Kaikki kesäkuussa ja myöhemmin havaitut: 1.6. Porvoo Söderskär 2 N (Gustaf Nordenswan), 2.6. Joutseno Myllymäki 2W SW (Veli-Pekka Lehtonen), 3.6. Virolahti Kurkela tippui p W-puolelle klo 9:30–16:00 (ilm. Seppo Grönlund), 5.6. Köyliö Hallavaara m (Juha Jokinen), 6.6. Pori Kivini p (Jyrki Normaja, Jukka J. Nurmi), 26.6. Lappeenranta Askola 4 N (Matti Vanhapelto), 4.7. Loppi Sajaniemi kiert (Tarmo Vuorinen), 11.8. Iitti Lyötilä p (Kari Puumalainen).

Arosuohaukka (*Circus macrourus*) (54)

Tässä katsauksessa tarkastellaan vanho-

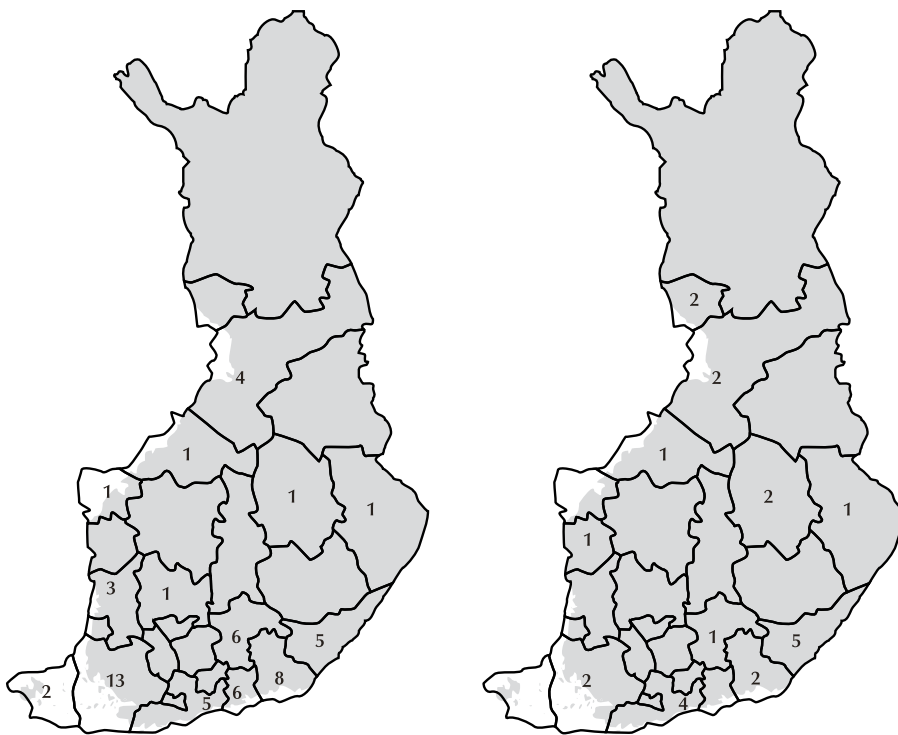
ja koiraita, joita havaittiin vuonna 2004 16 yksilöä (14 keväältä ja 2 syksyltä). Näiden lisäksi RK hyväksyi havainnot 38 yksilöstä. Esiintyminen oli hyvä ja samaa suuruusluokkaa kuten vuonna 2003. Ennätys on vuodelta 2001, jolloin maassamme nähtiin yli 70 arosuohaukkaa.

Kaikki havaitut vanhat koiraat: 15.4. Pukkila Kantele ad ♂ p (Tuomo Peltomaa), 16.4. Joutseno Myllymäki ad ♂ N (Kari Kärkkäinen, Veli-Pekka Lehtonen ym.), 17.4. Kalajoki Pitkäsenkylä ad ♂ (Seppo Pudas), 17.4. Alavieska Akanneva ad ♂ (Timo Lahti), 17.4. Tohmajärvi Valkeasuo ad ♂ N klo 18:59–19:03 (Jani Varis), 18.4. Kalajoki Vihashahti ad ♂ m (Marja Maarala ja Seppo Pudas), 24.4. Tyrvävä Jokisilta ♂ S (Antti Pesola, Esa Aalto ym.), 26.4. Rovaniemen Mlk Leive +2kv ♂ (Eeva Pyhtilä), 26.4. Pello Poikkihaka 3kv ♂ p (Jorma Halonen, Simo ja Ville Valkonen), 30.4. Oulu Karinkanta 3kv ♂ NE klo 11:45 (Jouni Pursiainen), 30.4. Värtsilä Patsola 1 ad ♂ kiert klo 19:30 (Hannu Kivi-vuori), 3.5. Maaninka Patalahti ad ♂ WNW klo 21:10–21:38 (Pertti Renvall, Riitta Suhonen), 5.5. Tornio Raumonjärvi +2kv ♂ (Matti Suopajärvi), 15.5. Sodankylä kk +2kv ♂ klo 15:30–16:30 (Erkki ja Inkeri Nieminen, Ola Nyssönen, Ossi Pihajoki ym.), 4.9. Kirkkonummi Porkkala 2–3kv ♂ SE (Timo Janhonen) ja 5.9. Säkyllä Iso-Säkyllä 2kv ♂ p klo 8:15–9:30 (Kari Kekki, Rauli Holm, Jarmo Holm ym.).

Niittysuohaukka (*C. pygargus*) (53) (*C. mac/pyg*) (7)

Vuonna 2004 havaittiin 53 niittysuota ja 7 sirosuota. Esiintyminen oli tavanomainen ja painottui selkeästi toukokuulle. Ensimmäiset havaittiin jo aikaisin huhtikuulla. Kuukausittain havaittiin seuraavasti: huhti- 6 yks., touko- 35, kesä- 14, heinä- 5, elo- 5, syyskuu 2. Mahdollisia pesimäpaikkoja oli viisi, joista yhdellä tavattiin nuori lintu. Viimeiset havaittiin perinteisesti syyskuussa. Linnut alueittain on esitetty kuvassa 6.

Ensimmäiset jo huhtikuussa: 18.4. Joutseno Konnunsuo ad ♂ NW (Leena Härkönen, Harry Nyström), 18.4. Joutseno Myllymäki ad ♀ NW (Sampsu Cairenius, Veli-Pekka Lehtonen ym.) ja 18.4. Pukkila Kantele ♂ ♀ m (Arto Juvonen, Petri Kuhno, Jussi Mäkinen, ym.) sekä 25.4. Hamina Kirkkojärvi ♂ N (Juha Piipponen, Jarmo Vuorinen ym.). Mahdolliset pesimäpaikat: 8.5.–1.8. Masku Ohensaari +2kv ♂ + ♀ elokuulle asti (Jukka Sillanpää, Kalevi Sillanpää, Rauli Lumio), 9.5.–1.6. Lemu Monnoinen +2kv ♂ + ♀ ke-säkuulle asti (Jukka Sillanpää, Timo Elovaa-ra, Kalevi Sillanpää ym.), 10.5.–20.6. Lemu Hirvijoki +2kv ♂ +2kv ♀ (Jukka Sillanpää, Kalevi Sillanpää), 21.5.–15.7. Artjärvi Lam-

Kuvat 6.–7. Niittysuo- ja punajalkahaukkojen alueittainen esiintyminen vuonna 2004.

Fig 6.–7. The numbers of Montagu's Harriers (*Circus pygargus*) and Red-footed Falcons (*Falco vespertinus*) recorded within the boundaries of local Birdlife member societies in Finland in 2004.

mi ♂♀, pesintäyritys, ilm. tulva tuhosi (Tapani Saimovaara, Timo Hämäläinen, Osmo Ruottinen) ja 2.6.–23.8. Mietoinen Mynäjo-kisuus ♂♀ + juv (Jukka Sillanpää, Timo Elovaara, Kalevi Sillanpää ym.). Viimeiset: 9.9. Saltvik Haga 1kv (Aleksi Lehikoinen) ja 17.9. Lumijoki Puhkiavanperä ad ♀ + juv (Juha Sjöholm).

Kiljukotka (*Aquila clanga*) (3)

Kiljukotka pudotettiin RK:n lajilistalta vuoden 2004 alusta ja siirtyy luonnollisesti sitä kautta pikkuharvinaisuuksien joukkoon. Vuoden 2003 loppuun mennessä on kiljukotkia havaittu 296 yksilöä, jotka kaikki ovat RK:n aikakaudelta. Vuonna 2003 havaittiin 32 yksilöä (Luoto ym. 2004). Vuodelta 2004 ilmoitettiin tähän katsaukseen vain kolme havaintoa, jossa ei selvästikään ole koko totuus ko vuodelta esim. Kaakkois-Suomi puuttuu kokonaan. Ohessa ilmoitetut havainnot, joihin toivottavasti saamme jatkossa täydennyksiä!

Kaikki havainnot: 22.4. Pori Teemuluoto subad klo 12:15–12:30 (Juha Niemi), 9.5. Vantaa Västerkulla, Kasaberget E/NE (Tarmo Lehtilä, Markku ja Biti Ojala) ja 24.5. Mietoinen Mietoistenlahti subad/ad (Jukka Sillanpää, Tuula Nevalainen, Lasse Räsänen).

Punajalkahaukka (*Falco vespertinus*) (23)

Tavanomainen esiintyminen. Ilmoitetuista 23 linnusta 10 ovat keväältä, 5 kesäkuukausilta ja 8 syksyltä. Ensimmäiset: 6.5. Helsinki Herttoniemi ad ♂ NE (Petro Pynnönen) ja 7.–8.5. Lappeenranta Kasukkala ad ♀ p (Pertti Narinen, Kari Weijo ym.). Havainnot jakaantuivat eteläisempään Suomeen painottuen Kaakkois-Suomeen. Syksyiset linnut olivat yhtä lukuunottamatta nuoria lintuja. Ainoa havainto useammasta linnusta oli 16.8.–16.9. Kemi Järppi 2 1kv (Juha Ylimaunu ym.). Muita viimeisiä havaintoja olivat 10.9. Kirkkonummi Saltfjärden 1kv (Marja ja Petteri Lehikoinen) ja 12.9. Hanko lintuasema 1kv S/NE (Jarkko Santaharju, Johan Ekroos). Alueellinen esiintyminen on esitetty kuvassa 7.

Pikkuhuitti (*Porzana parva*) (3)

Tavanomainen esiintyminen, vaikka yli puolet jäi komiteoille ilmoittamatta. Kaikki kolme ilmoitettua: 24.4.–26.4. Helsinki Pornaistenniemi 1Ä/ (ä) (Paul Segersvärd, Pekka Wallin ym.), 22.5. Parikkala Siikalampi Ä (K. Niitepöld ym.), 4.–20.6. Urjala Kortejärvi 1 ♂-Ä (Peter Uppstu ym.).

Avosetti (*Recurvirostra avosetta*)(42)

Eriomainen avosettivuosi, vaikka ennätyskestä (50 yks v. 2002) jäätikin. Havainnot jakautuvat melko tasaisesti huhtikuun puolivälin ja toukokuun 23. päivän välille. Viimeinen havainto kesäkuulla on erikoi-

sen myöhäinen tälle lajille. Ilahduttava sisämaahavainto Pukkilasta. Lumijoen Sannanlahdella havaittu 10 linnun parvi koostuu Pyhäjoen Parhalahden a9 parvesta ja Limingan Virkkulan linnusta, jotka tapasivat Sannanlahdella ja siirtyivät lopulta Hailuodon Kaaralle (ei kaavaketta).

Kaikki havainnot: 16.4. Kotka Hovinsaari 2 p (ilm. Klaus Laine), 18.4. Pukkila Kantele 2 p (Arto Juvonen), 22.4. Pukkila Kantele, Ylösoentie 2 p (Arto Juvonen ym.), 22.4. Pyhtää Kaunissaari 3 p Ristisaaren rantakivillä (Veikko Heimola, Jari Piepponen), 23.–28.4. Kalajoki Rahja p (Katja Wedman), 25.4. Kristiinankaupunki Stånggrund a3 m (Pekka A. Huttunen ym.), 25.4. Kristiinankaupunki Ragneskärsfjärden 3 m/p/N (samat kuin Stånggrundilla) (Tuomas Väyrynen, Petri Piisilä, Esa Karkkola ym.), 27.4. Mietoinen Mietoistenlahti 2 (Pekka Alho ym.), 29.4. Kokkola Harrbåda p (Sami Salonkoski, Marko Pohjoismäki), 2.5. Uusikaarlepyy Vexala 2 S (Johan Sandén), 6.5. Liminka Virkkula a6 hetken p klo 7:15–7:35 lähti N (Markus Keskitalo), 6.5. Hanko lintuasema W klo 12:07 (Aatu Vattulainen, Hannu Holmström, Eeva-Liisa Alanen), 6.5. Helsinki Vanhankaupunginlahti p (Petro Pynnönen ym.), 7.5.–8.5. Liminka Virkkula p siirtyi Sannanlahdelle (Markus Keskitalo, Ilkka Ruuska ym.), 8.5. Pyhäjoki Parhalampi kalasatama a9 hetken p, lähti N klo 6:00–6:15 (Tuomas Väyrynen, Jaakko Koistinen, Heikki Tuohimaa), Lumijoki Sannanlahti 10 p klo 12.45 (Juhani Karvonen, Riku Halmeenpää, Ilkka Ruuska, Pekka Ruuska), 18.5. Virolahti Kauholma 2 E, nähty myös kahdesta muusta paikasta klo 5:55 (Olli Sassi, Pekka Puhjo, M. Ryyänen ym.), 23.5. Virolahti Harvajanniemi a3 NE+- korkealla klo 4:48 (Eero Parkko, Tapio Tohmo, Jari Venemies), 20.6. Hamina Lanskeri p/S (Antti Vänskä).

Lampiviklo (*Tringa stagnatilis*) (18)

Lampivikloja nähtiin normaalia vähemmän. Havainnot (16) tehtiin ajalla 28.4.–24.7., mutta niiden painopiste oli kuitenkin normaaliin tapaan toukokuussa. Havainnot painoutuivat myös tavanomaisesti Kaakkois-Suomeen, miellyttävänä poikkeuksena Kuusamon ja Kemijärven havainnot. Pesintään viittaavia havaintoja ei tehty.

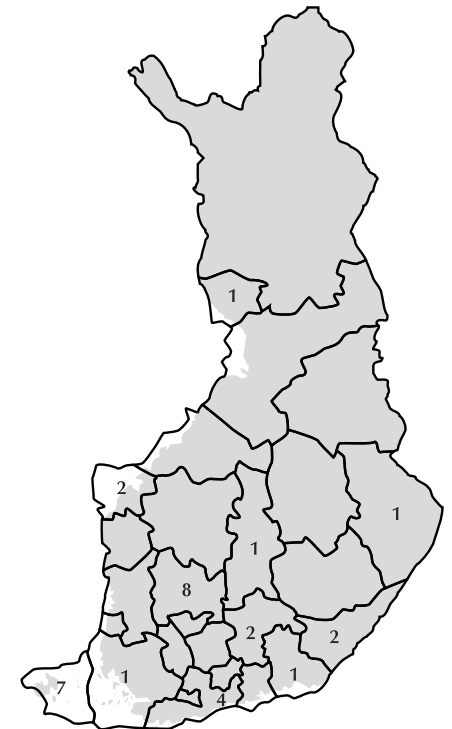
Kaikki havainnot: 28.4. Liperi Ahonkylän pellot p klo 14:00–14:30 (Veijo Turunen, Sami Turunen), 1.–2.5. Artjärvi Taka-Kirkkoäyräs p (Olli Sillantaka, Mika Selin ym.), 5.5. Parikkala Siikalampi N (Janne Aalto), 6.5. Parikkala Siikalampi 2 kiert. (Jari Kontikorpi ym.), 9.5. Pernaja Isnäsviken p (Joni Sundström ym.), 11.5. Parikkala Siikalampi 1p (Jari Kontikorpi ym.), 12.5. Virolahti

Vilkkiläntura p (Pekka Komi, P. Lehto; Eero Hietanen), 15.5. Lappeenranta Telkjärvi p/ESE (Seppo Löfgren), 16.5. Lappeenranta Telkjärvi NW (Seppo Löfgren), 17.5. Virolahti Vilkkiläntura p (eri kuin 12.5.) (Hannu Friman), 19.–21.5. Kotka Hovinsaari p (K. Ahtiainen ym.; monet; Veikko Heimola), 23.5. Siilinjärvi Raasio p (Pertti Renvall, Jaakko Kettunen, Riitta Suhonen ym.), 27.5. Kotka Hovinsaari p (eri kuin 21.5.) (Hannu Friman; Klaus Laine), 16.6. Kuusamo Vapaavaara p (klo 15:00–16:00 (Sami Tuomela, Aarne Ohtonen ym.), 21.7. Kemijärvi Luusua, Itärannan tie klo 21:40–21:55 (Raimo Metsomäki) ja 24.7. Porvoo Larskär 2 kiert. (Arto Juvonen, Seppo Hjerpe).

Pikkukajava (*Rissa tridactylas*) (30)

Esiintyminen oli hiukan tavanomaista niukempi keväältä. Syksyn osalta havaintoja tehtiin normaalisti. Yksilömäärät jakaantuivat seitsemälle eri kuukaudelle: tammi- 1 yks, helmi- 1, huhti- 3, touko- 3, kesä- 1, loka- 18 ja marraskuu 3. Havainnot olivat yksittäisistä linnuista Kangasalan parvea lukuunottamatta. Vanhoja lintuja nähtiin vuonna 2004 kaksi yksilöä, joka on normaalia vähemmän. Pikkukajavat alueittain näkyvät kuvassa 8.

Erikoisimpina havaintoina on lueteltu keväiset, kesäkuinen, lokakuun parvi ja marraskuun havainnot: 12.1. Valkeakoski Vanajanselkä Hirvisaaret kiert. (Anu Murto,

Kuva 8. Pikkukajavan yksilömäärät Suomessa 2004.

Fig 8. Numbers of Kittiwakes (*Rissa tridactylas*) recorded in Finland in 2004.

Pentti Linkola), 27.2. Lemland Nyhamn 2kv m (Mika I. Koskinen, Jari Nummelin), 3.4. Helsinki Hernesaari 2kv E klo 9:36 (Markku ja Biti Ojala), 16.4. Kemi Rivinsalmi 2kv (Jouko Kärkkäinen), 30.4. Mustasaari Valasaaret 2kv N klo 8:05 (Tom Backlund, Mats Björklund, Jürgen Lehmann, Leo Saarijärvi), 2.5. Helsinki Herttoniemi 2kv SE (Petro Pynnönen, Kari Soilevaara), 21.5. Lemland Lågskär ad m (Henrik Lindholm, Jari Helstola, Sampo Kunttu), 26.5. Hanko lintuasema 2kv NW klo 5:35 (Aatu Vattulainen, Antti Mähönen), 8.6. Helsinki Hernesaari 2kv m (Pekka Komi), 31.10. Kangasala kirkonkylä Vesaniemi 6 1kv SW (1a) klo 10:27 (Juho ja Jukka Könönen), 15.11. Joutseno Kukkuroinmäki ad tp p/NW (Sampsu Cairenius ym.), 17.11. Hollola Laitiala 1kv W (Esa Lammi) ja 21.11. Rääkkylä Vuoniemi 1kv SW klo 9:35–9:37 (Hannu Kauhanen).

Riuttatiira (*Sterna sandvicensis*) (16)

Riuttatiiroja havaittiin tavanomainen määrä. Vuoden aikana tehtiin 12 havaintoa 16 yksilöstä ajalla 11.4.–18.9. Huhtikuinen lintu oli poikkeuksellisen aikainen. Havainnot painoutuivat tyypillisesti kesäkauteen. Esiintymisen painopiste oli tyypilliseen tapaan Selkämerellä ja lounaisrannikolla. Syyskuinen nuori lintu oli myös tavanomaista myöhäisempi.

Kaikki havainnot: 11.4. Parainen Vänö (Marcus Duncker), 6.5. Luoto Bosund SW (Sami Salonkoski), 3.6. Lemland Lågskär 2 m (Sampo Laukkanen, Arto Keskinen), 22.6. Lemland Lågskär 2 p (Jussi Lindström), (2) 28.6. Dragsfjärd Vänö Ejsråsen 2 ad WSW (Mikael Nordström), 15.7. Lemland Lågskär 2 m (Ari Lehtinen, Kauri Mikkola), 20.7. Eurajoki Eurajoen suist p, lähti W (Pentti Uusitorppa), 20.7. Eurajoki Linnamaa +2kv tuli N, lähti W (Pentti Uusitorppa), 1.8. Lemland Lågskär m (Matti Heikinheimo, Kari Saarinen), 8.8. Uusikaupunki Pyhämaa Vassikkari ad SW (Olli Tenovuo), 26.8. Helsinki Lauttasaari ad vp klo 6:40–7:45 (Mika Oh-tonen ym.) ja 18.9. Parainen Attu Peimari 1kv (Bertil Blomqvist).

Pikkuruokki (*Alle alle*) (3)

Pikkuruokkeja havaittiin hiukan tavanomaista vähemmän. Havainnot jakautuivat tyypillisesti rannikkoalueille ja Lappiin sekä ajankohdallisesti normaalisti loppusyksyyn ja alkutalveen.

Kaikki havainnot: 6.11. Helsinki Hernesaari E/N (Frans Silvenius, Veli-Pekka Ranni), 25.11. Kustavi Susiluoto (Kim Westman ym./ ilm. Rasmus Mäki) ja 16.12. Kittilä Lompola (Urpo Köngäs).

Tunturipöllö (*Bubo scandiacus*) (15)

Esiintyminen oli poikkeuksellisen niukka noudatellen havaintojen suhteen kuitenkin

normaaliala jakaumaa. Talvella havaittiin perinteisesti Suomenselän alueella. Muuten havainnot painoutuivat pääasiassa Pohjois-Suomeen. Erikoisempaan havaintona on syyskuinen lintu Satakunnasta. Pesintään viittaavia havaintoja ei todettu.

Kaikki havainnot: 1.1.–21.2. Alueella Lapua – Ilmajoki – Kauhava Alajoki p (Jukka Koivisto, Jalmari Lahtinen Heikki Saikkonen ym.), 3.1. Eckerö Signilskärin lähistö SW (Jonas Grönlund), 9.1. Pello Lampsijärvi ad p (Onni Juuso, ilm. Reijo Pantsar), 17.3. Utsjoki Puksajärvi–Vetsijärvi Kaldoavin ea. ♂ (Petri Kemppainen), 14.4. Muonio Lomoltunturi ad ♂ (Juha Paloranta, ilm. Pete Kuortti), 15.4. Sievi Evijärvi p (Seppo Pudas), 22.4. Pello Perävaara ad (Eila ja Leo Pappila, ilm. Jorma Halonen), 27.4. Kolari Äkäsjokisuu ad p (Jukka Haavikko), 15.5. Inari Vuomajoki (Pertti Kukkalala), 6.6. Pello Ruuhijärvi ad p (Aki Karjalainen, ilm. Jorma Halonen), 9.7. Sodankylä Aska (Jaakko Vähäniitty), 12.9. Eurajoki Lippo p (”varma maallikkohavainto” ilm. Veli Puputti), 27.9. Inari Kuollipastinsielgi Kaldoavin ea. (Pekka Orassalo, Jari Weslin), 8.11. Maksamaa Viikmo SE klo 14:00 (Ann-Sofi ja Anders Bäck) ja 4.–5.12. Ilmajoki Alajoki 1 ♀-puk (Kari Saarinen, Juha Tuomaala).

Kuningaskalastaja (*Alcedo atthis*) (16)

Esiintyminen oli katsausvuosien osalta toiseksi heikoin. Kuningaskalastajien määrissä on ollut vuosittain suuria vaihteluita. Havainnot jakaantuivat tasaisesti Keski- ja Etelä-Suomeen. Pohjoisin havainto tehtiin Sodankylästä. Havaintojen jakauma (kevät 8, kesä 3 ja syyskuu 5) oli tavanomainen. Talvehtijoita ei tällä kertaa havaittu. Pesintään viittaavia havaintoja ei myöskään tehty.

Kaikki havainnot: 18.4. Lempäälä Toutonen (klo 17:39) (Rainer Mäkelä), 23.–24.4. Nakkila Ruskilankoski p (Petteri Mäkelä), 29.4. –1.5. Hattula Lehijärvi p (Martti Raekunnas, Ari Tauru), 2.5. Korppoo Jurmo p (Juhana Piha, Antti Sintonen, Juha Kylänpää ym.), 4.5. Jämsä Lokalhti p (Ismo Peijari), 9.5. Pohja Åminnefors p (Jarmo Virta), 14.5. Huittinen keskusta ä (Hanna Tuominen) 27.–28.5. Jaala Jaalanlahti – Kimola p (Ari Lehtinen, Kari Puumalainen), 2.6. Luoto Södergadden (Mats Källdström), 16.6. Pukila Kantele löytyi kuolleena traktorihallista (Hannu Holmström), 19.6. Sodankylä jätevedenpuhdistamo (Rasmus Mäki), 7.8. Merimasku Sannaistenlahti p (Urpo Rindell), 28.8.2004 Vampula Kukonharja Kourajoki p (Heikki Näpärä), 31.8.–15.9. Luumäki Välväylä p (Jari Piepponen), 13.9. Porvoo Pellinki p (Ingmar Olin) ja 18.–20.9. Eura Sieravuori Haveri p (Tarmo Lehtilä, Jussi Mäkinen ym.).

Mehiläissyöjä (*Merops apiaster*) (1)

Esiintyminen oli niukka, normaalisti nähdään kymmenisen yksilöä vuosittain. Ainoan havainnon ajankohta oli tyypillinen, 4.6. Hanko lintuasema p (Aatu Vattulainen, Kari Lahtela, Jonne von Hertzen).

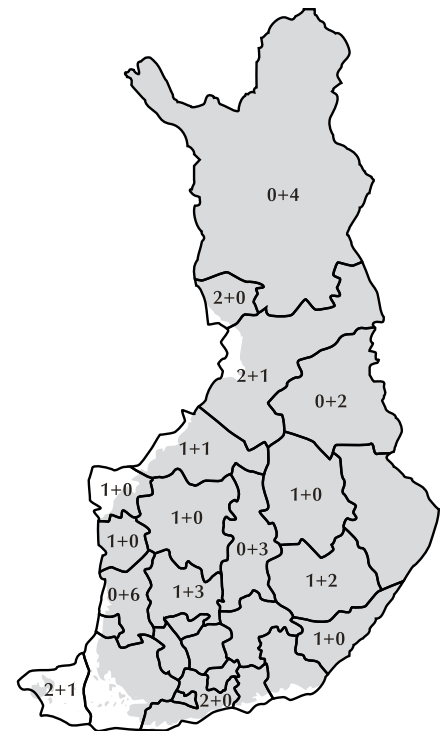
Sininärhi (*Coracias garrulus*) (0)

Nollavuosi oli jossain vaiheessa odotettavissa, sillä sininärhiä on normaalistakin nähty vain muutama yksilö vuodessa.

Harjalintu (*Upupa epops*) (39)

Harjalintuja havaittiin normaalisti. Havaintoja kertyi ajalla 7.4.–8.11 kuukausittain seuraavasti: huhti- 9 yks., touko- 7, kesä- 1, elo- 2, syys- 5, loka- 14 ja marraskuu 1. Kevään esiintyminen oli tavanomainen, mutta syksyn esiintyminen oli hivenen tavanomaista niukempi. Syksyisiä lintuja havaittiin normaaliin tapaan myös Pohjois-Suomessa. Kuvassa 9 on esitetty yksilöiden jakautuminen alueittain.

Ensimmäiset 7.4. Kökar Hellsö p (Markku Jämsä, Hannu Talvitie) ja 9.–10.4. Kökar Vålö p (Hannu Varo ym.). Kevään viimeinen: 17.5. Lapinlahti Heinäjoki p (Seppo Huovinen) ja yksi havainto kesäkuulta 20.6. Savonlinna Kosola p (Eino Karttunen, Harri Okkonen ym.). Syksyllä elokuulta kaksi 20.8. Savonlinna Aholhti p (Erkki Kukkonen) ja (15) 20.8. Konnevesi Hoikkalankylä p (M. Pakarinen). Viimeiset 29.10. Sund Gesterby p (Ole ja Tarja Blomqvist) ja 8.11.

Kuva 9. Harjalintujen kevät ja syyskaudella havaitut yksilömäärät Suomessa 2004 yhdistyksittäin.

Fig 9. Numbers of Hoopoes (*Upupa epops*) recorded in Finland in 2004 during spring and autumn.

Rauma Uotila Vanhatie 270 klo 14:40 (Esko Roström).

Isokirvinen (*Anthus richardi*) (17)

Isokirviselle vuosi 2004 oli erikoinen. Keväthavainnot tehtiin peräti 3, joista yksi kesäkuun puolella. Syyskaudella jäätin taas ainoastaan 14 yksilöön, mikä on yksi viime vuosien heikoimmista esiintymisistä. Vuosina 1999–2003 nähtiin keskimäärin kaksi kertaa enemmän isokirvisiä kuin v. 2004 eli 34 yksilöä/vuosi. Toisaalta niinkin lähimenneisyydestä kuin vuodelta 2002 löytyy syksy, jolloin isokirvisiä nähtiin jopa yksi vähemmän kuin nyt eli 13 yksilöä. Kaikkien aikojen parhaat vuoden ovat v. 1967 (63 yks.) ja v. 1988 (55 yks.). Vuoden 2004 syyskauden linnuista 10 nähtiin syys- ja 4 lokakuussa (näistäkin viimeinen ric/god). Isokirvisen muutto alkoi hieman keskimääräistä aikaisemmin (1.9.), mutta päättyi huomattavan aikaisin (7.10.). Kaikki määritetyt havainnot koskivat yhtä yksilöä kerrallaan. Määritettyjen isokirvisien lisäksi syksyllä nähtiin neljä määrittämätöntä isokokoisista kirvistä, joista nummikirvisenkään mahdollisuutta ei saatu poissuljettua.

Keväthavainnot: 4.–5.5. Lemland Lågskär p (Kari Soilevaara, Sampo Kunttu, Juha Laaksonen), 16.5. Korppoo Jurmo p (Jyrki Normaja ym.) ja 10.6. Kristiinankaupunki Siippy p (Veikko Forsberg, Jari Pitkäsoski, Jouni Miettinen). Syysmuutto alkoi tyyppilliseen tapaan heti syyskuun vaihduttua: 1.9. Keuruu Keuruselkä, Kaukanen S (Markku Saarinen) ja 5.9. Joutseno Kivisaari p/W (Sampsu Cairenius). Tämän jälkeen harvakseltaan ilman selvää huippua: 11.9. Pernaja Aspskär p (Olli Okko, Jonas Häggblom), 18.–20.9. Siuntio Myrans p (Andreas Linden, Jaakko Aarniala, Margus Ellermaa ym.), 19.9. Siilinjärvi Jälä p/NW (Markku Ukkonen), 21.9. Pori Leveäkari 1kv p (Pertti Kalinainen), 23.–24.9. Joutseno Konnunsuo p (Sampsu Cairenius), 25.9. Taipalsaari Saikola p (Markku Loippo), 28.9. Tohmajärvi Holmansuo S (Hannu Kauhanen), 29.9. Kokkola Tankar m (Antti Pesola), 2.10. Kitee Kunnoniemi p/m (Petri Hottola), 5.10. Hanko lintuasema p (Kari Soilevaara, Pekka Hänninen, Roland Vösa ym.), 6.–7.10. Kristiinankaupunki Siippy Länsikylä p/SW (Veikko Forsberg, Jari Pitkäsoski, Jouni Miettinen) ja 7.–8.10. Kristiinankaupunki Siippy Länsikylä p, eri lintu, godlewskii-tyyppinen (Veikko Forsberg, Jari Pitkäsoski, Jouni Miettinen ym.). Määrittämättömät isokokoiset kirviset nähtiin kaikki Hangossa: 31.8. Haliaksella SW (Aatu Vattulainen), 12.9. Täktomissa 2 p (Johannes Silvonen, Mikael Wickman, Aatu Vattulainen) ja 24.9. Täktomissa p (Mikael Wickman, Jorma Knaapi).

Sitruunavästäräkki (*Motacilla citreola*) (26)

Sitruunavästäräkkejä nähtiin hieman vähemmän kuin v. 2003. Kaikkiaan lajista tehtiin 20 havaintoa 26 yksilöstä, joista 22 nähtiin kevät- ja kesäkaudella ja ilahduttavasti 4 syksyllä. Vertailuna manittakoon että viitenä edellisellä vuonna sitruunavästäräkkejä on havaittu seuraavasti: 1999 20 yks., v. 2000 16 yks., v. 2001 21 yks., v. 2002 22 yks. ja v. 2003 27 yksilöä. Parhaana vuonna 1998 nähtiin 35 yksilöä. Vuoden 2004 aikana todistettiin yksi lajipuhdas ja yksi sekapesintä keltavästäräkin kanssa. Osa syksyisistä nuorista saattaa hyvinkin kertoa ilmi tulemattomista pesinnöistä maassamme. Helsingin Vanhankaupunginlahden havainnot jäivät ilmoittamatta paikalliselle aluerari-teettikomitealle, eivätkä siksi ole mukana katsauksessa. Kempeleen Sarkkirannasta puolestaan varmistettiin ja ilmoitettiin vihdoin pesintä monivuotiselta paikalta.

Kaikki havainnot: 24.4. Padasjoki Verholahti ♂ p (Antti Arjava, Alpo Koukila), 25.4. Rovaniemen Mlk Koskenkylä ♂ (Eero ja Eila Kestilä), 25.4. Pori Leveäkari ♂ pitkälle kesään (Petri Rissanen, Juha Niemi ym.), 27.4. Kempele Sarkkiranta 2kv ♂ Ä (Tapio Tapani), 28.4.–14.5. Porvoo Pikku-Pernejänlahti ♂ p (Seppo Hjerpe ym.), 3. ja 13.5. Närpiö Piolahti ilm. sama ♀ (Juha Tantt, Esa Partanen, Harry Lilland), 6.5. Lappeenranta Askola ♀ (Paavo Rantanen, Matti Vanhapelto), 9.5.–3.8. Kotka Hovinsaari 2♂1♀ pesintäryitys (Klaus Laine ym.), 9.5. Salo Halikonlahti ♂ (Ari Kuusela, Kimmo Kuusisto), 12.–29.5. Loviisa Haravankylä ♂ (Hans Ehrsten, Esko Kitula ym.), 21.5.–4.7. Espoo Laajalahti ♀ pesi Mfla kanssa, 4 poikasta (Antti

Mikala, Jyri Heino), 22.5.–20.6. Lappeenranta Tuosa ♂ (Antti Sojamo, Esa Sojamo ym.), 13.6. Joensuu Höytiäisen lintuasema reng. (Markku J. Huttunen), 23.6. Kempele Sarkkiranta 2♂2♀juv p (Rasmus Mäki), 8.7. Espoo Laajalahti +1kv ♀, eri lintu kuin 21.5.–4.7. (Antero Lindholm, Annika Forsten), 18.8. Lempäälä Ahtialanjärvi 1kv (Tatu Itkonen), 30.8. Pori Tahkoluoto Kallioholma 1kv klo 8.00–8.40 (Pekka Eriksson), 2.9. Korppoo Jurmo 1kv (Jari Helstola ym.) ja 25.9. Kalajoki Hiekkasärkät 1kv (Sami Salonkoski ym.).

Virtavästäräkki (*Motacilla cinerea*) (23)

Virtavästäräkin määrä näyttää vakiintuneen 20–40 vuosittaisen yksilön välille (yksilömäärissä hajontaa erityisesti pesinnöistä riippuen). Viiden viime vuoden aikana lajia on havaittu seuraavasti (havaintoa/yksilöä); v. 1999 4/6, v. 2000 29/42, v. 2001 32/34,

v. 2002 15/27 ja v. 2003 23/28. Vuonna 2004 yksilömäärien arvioimista vaikeutti keskikesän havaintosarja Hangosta, joka lienee koskenut yhtä yksilöä (yllä mainittuun lukuun laskettu kuitenkin kukin erikseen). Ilahduttavaa on ollut havaita, että laji on kotiutunut pysyvästi Lapin puroille, joilta niitä näyttää löytyvän vuosittain puolenkymmentä reviiä.

Kevätmuuttokaudelta seuraavat havainnot: 19.4. Kokkola Rytimäki 2 p (Henrik Nyberg), 29.4. Muurame Isoalahti p (AMä), 19.5. Pernaja Hamnskär hetken p (Arto Juvonen) ja ehkä erikoisimpana 23.5. Hanko Haagapuisto ♀ (Mikael Wickman, Kimmo Hotulainen, Aatu Vattulainen ym.). Pesimäaikaisia sopivilta paikoilta: 30.5.–19.6. Kuusamo Ruka Vuosseli ♂ Ä (Jouko Tuominen, Ari Leinonen, Matti Mäkelä ym.), 4.6.–13.8. Kolari Ylläs, Varkaankuru ♂♀ + pesä (Pirkko ja Pekka Hietaniemi, Mikko Putkonen), 8.6. Muonio Pallasjärvi, Pyhäjokivarsi ♂ Ä (Pirkka Aalto), 15.6. Salla Savilampi ♂ Ä (Martin Helin, Heikki Vasamies, Tom Bäcklund), 16.–19.6. Kuusamo Vuotunki, Myllykosken voimala p (Sami Tuomela, Arne Ohtonen ym.), 17.6. Sodankylä Suonivaara ♂♀ (Viljo Ruokanen), 21.6. Kuru Karjulankoski pato ♂ p klo 12.55–14.30 (Timo T. Koskinen; Jorma Kaitajärvi, Seppo Laine) ja 26.6. Posio Korouoma ♂ Ä (Riku Halmeenpää, Hanna ja Martti Kuusela). Lisäksi kesäkaudelta varsin erikoinen sarja havainnot: 15.6. Hanko lintuasema ♂ SW (Aatu Vattulainen), 27.6. Hanko lintuasema ♂ SW/SE (Aleksi Lehkoinen), 4.7. Hanko vesitorni ♂ W (Jörgen Palmgren, Aatu Vattulainen, Paavo Juntila ym.), 5.7. Kristiinankaupunki Siippy ♂ S klo 6.52 (Veikko Forsberg, Jani Vastamäki) ja vielä 5.7. Hanko lintuasema ♂ SW (Aatu Vattulainen). Hangossa lienee pyörinyt kesä-heinäkuussa laajalla alueella liikkinut koiras? Syyskaudelta: 22.–28.8. Siilinjärvi Musti ♀-puk juv p (Pertti Renvall, Juha Koponen, Eelis Rissanen ym.), 25.9. Helsinki Viikki p (Petro Pynnönen, Jussi Vakkala ym.) ja 23.10. Tuusula Rusutjärvi uimaranta p (Pekka Toiminen ym.).

Mustapäätasku (*Saxicola torquata maurus*) (7)

Mustapäätaskun itäisellä alalajilla oli kohutuullisen hyvä esiintyminen vuonna 2004. Neljä kevät-, yksi kesä- ja kaksi syyshavaintoa jäi vain yhdellä edellisvuoden luvusta. Lukumäärä ylitti myös edellisvuosien keskimääräisen esiintymisen (v. 1999–2003 havaittu keskimäärin 5 yks./vuosi mukaan lukien *maurukset* + alalajilleen määrittämättömät. Yhtä lukuunottamatta v. 2004 kaikki määritettiin *mauruksiksi*. Lisäksi RK hyväksyi yhden havainnon läntiseen alala-

jiin *rubicola/hibernans* kuuluneesta linnusta (26.5. Lemland Lågskär ♀).

Kaikki havainnot: 13.4. Kittilä Kelonteke-mä ♂ *maurus* (Jouni Junttila), 8.5. Helsinki Kivikko ♂ (Jukka Ojala), 13.5. Helsinki Vuosaari ♂ *maurus* (Tarmo Lehtilä, Leo ja Ville Wallinmaa, Jussi Järvinen), 22.5. Kirkkonummi Dankarsby ♂ *maurus* (Johan Ekroos), 11.–19.7. Juuka Tuopanjoki ♂ *maurus* (Pertti Mähönen ym.), 5.–10.10. Lemland Lågskär p *maurus* (Henrik Lindholm ym.) ja 22.–23.10. Valkeala Vuohijärvi ♀ *maurus* (Veikko Heimola, Kari Sinkkonen; monet).

Pikkukultarinta (*Hippolais caligata*) (20 + 12 pull)

Pikkukultarintahavaintojen tarkastus siirtyi alueellisten rareiteetikomiteoiden tehtäväksi v. 2004 alusta alkaen. Kun ensihavainto Suomesta tehtiin vasta v. 1980, oli laji vakiintunut maamme itäosissa 2000-luvun alkuun mennessä jo säännölliseksi, joskin hyvin harvalukuisiksi pesimälinnuksi. Sen sijaan Länsi- ja etenkin Lounais-Suomessa laji on edelleen suurharvinaisuus, esim. Pirkanmaalta ja Turun LTY:n alueilta tunnetaan vain 2 havaintoa, eikä lajia ole toistaiseksi tavattu Porin seudulla lainkaan. Kaikkiaan lajista hyväksyttiin RK:n ajalta havainnot 142 yksilöstä, joista 25 yksilöä vuodelta 2003. Lajin huomattavaa viime vuosiin painottunutta yleistymistä kuvaa se, että v. 1999 loppuun mennessä lajista oli tehty havaintoja vain 54 yksilöstä. Koko läntisen Euroopan ensimmäiset pesinnät (2) todettiin Tohmajärven Värsilässä kesä–heinäkuussa 2000. Kaikkiaan vuosina 2000–2004 on varmistettu 7 pikkukultarinnan pesintää. Vuosi 2004 oli todellisuudessa historian paras. Imatran Korvenkannassa pesi kaksi pariskuntaa (joista toisen poikue rengastettiin pesäpoikasina), mutta valitettavasti näitä harvinaisia perhetapahtumia ei raportoitu ajoissa paikalliselle komitealle, ja siksi ne eivät ole mukana em. yhteismäärissä.

Ensimmäinen ”kalikka” tiputteli 10.–16.6. Joutsenon Mullinmäessä (Markku Halonen ym.). Samana päivänä löytyi Lappeenrannasta sittemmin onnistuneesti pesinyt koiras: 10.6.–elokuun alku Lappeenranta Tuohimäki ♂♀ + 6 pull r (Jouko Rantanen ym.). Lappeenrannasta myös kolmas havainto: 13.6. Lappeenranta Askola ♂ Ä (Jouko Rantanen), Etelä-Karjalasta neljäs-kin: 15.6. Rautjärvi Simpele Kankaanpellot ♂ Ä (Jari Kontiokorpi). Kuusamon SM-lintumaratonin valmistelujen tuloksena löytyi: 15.–25.6. Kuusamo Kontiolampi ♂ Ä (Matti Sulko, Peter Uppstu) ja 15.–18.6. Kuusamo Moisasensuo ♂ Ä p klo 6:45 (Hans Ehrnsten, Rolf Friberg ym.). Lajin vahvimmalta esiintymisalueelta Pohjois-Karjalasta rapor-

toitiin paikalliselle komitealle asti peräti 19 yksilöä, joista ♂♀ pesi onnistuneesti Tohmajärvellä saaden lentokykyisiksi 6 poikasta (Hannu Kivivuori ym.).

Taigauunilintu (*Phylloscopus inornatus*) (34)

Taigauunilinnulla edellissyksyn huikean ennätysesiiintymisen (n. 160 yks.) jälkeen normaali vuosi (kuva 10.). Lajin vuosittaiset vaihtelut ovat hippiäsuunilinnun tapaan huomattavia, esim. v. 2002 katsauksessa julkaistiin havainnot vain 7 yksilöstä. Keskimäärin v. 1999–2003 havaittiin n. 51 yks. / vuosi. Muuton alku ja esiintymishuippu v. 2004 normaalit, loppusyksyn havainnot sen sijaan jäivät vähiin.

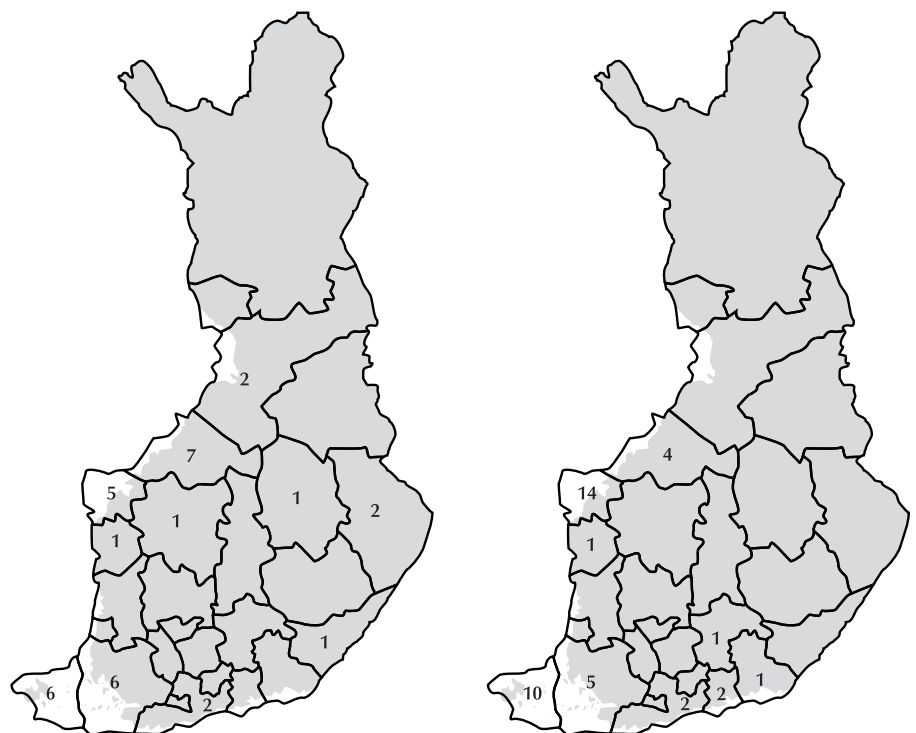
Ensimmäiset nähtiin syyskuun ensimmäisellä viikolla Itä-Suomessa: 4.9. Joensuu Höytiäisen lintuasema reng. (Markku J. Huttunen) ja 7.9. Joutseno Suokumaanjärvi 1kv ♀ rengastettiin (Sampsu Cairenius, Karri Kuitunen). Seuraavat 12.9. Lohtaja Ohtakari p ja Lohtaja Vattajanniemi p (Jarno Saari-nen). Huippuesiintyminen jakaantui tasaisesti aikavälille 20.9.–10.10, jolloin laji havaittiin lähes päivittäin (ainoat nollapäivät 25. ja 30.9 ja 6.–7.10.). Paras päivä 21.9., jolloin nähtiin 4 yksilöä. 23.9. ja 2.10. havaittiin kumpanakin 3 yksilöä. Sekä Lemlandin Lågskärillä että Mustasaaren Östra Norrskärillä nähtiin 4 yksilöä. Ainoastaan kerran havaittiin useampi yksilö kerrallaan: 21.9. Turku Vartiovuori 2 (Kalle Rainio ym.).

Sisämaassa laji nähtiin em. havaintojen lisäksi vain kahdesti. Havainnot painottuivat länsirannikolle. Viimeiset havaitut jo 16.10. Pietarsaari Skutnäs p (D. Andersson) ja 18.10. Helsinki Kaisaniemi YKP p (Petteri Hauta-Aho ym.).

Hippiäsuunilintu (*Phylloscopus proregulus*) (40)

Kohtuullisen hyvä vuosi tälle viehättävälle siperialaiselle harvinaisuudelle. Aikavälillä 3.–30.10. 40 paikallisille aluerareiteetikomiteoille ilmoitettua yksilöä (kuva 11.), vaikkakin jälleen valitettavan monta yksilöä jätettiin ilmoittamatta. Huippu osui tyypillisesti kuun kolmelle ensimmäiselle viikolle, esiintymisen alettua samana päivänä kuin v. 2003. Lajin vuosittaiset vaihtelut ovat viime vuosina olleet huomattavia, viitenä edellissyksynä nähtiin 99 yks. (2003), 3 yks. (2002), 21 yks. (2001), 68 yks. (2000) ja 85 yks. (1999). Myös näitä vuosia ennen laji esiintyi runsaslukuisena vuodesta 1996 alkaen.

Ensimmäiset 2 lintua nähtiin 3.10. Kokkola Tankar reng. (Harri Hongell) ja Kristiinankaupunki Stånggrund reng. (Kari Korhonen, Veikko Forsberg, Jorma Kirjonen ym.). Tämän jälkeen sitten lähes päivittäin (pois lukien. 9.10. ja 11.–13.10.) 18.10. saakka. Eniten 7.10. (7 yks.) ja 15.10. (6 yks.). Ainoa sisämaahavainto tehtiin 17.19. Asikkalan Vääksyssä (Tapani Saimovaara). Eniten hippiäsuunilintuja nähtiin yksittäisistä ha-

Kuvat 10.–11. Taiga- ja hippiäsuunilintujen yksilömäärät Suomessa syksyllä 2004.

Fig 10.–11. Numbers of Yellow-browed Warblers (*Phylloscopus inornatus*) and Pallas's Leaf Warblers (*P. proregulus*) recorded in Finland in autumn 2004.

vaintopaikoista Mustasaaren Norrskärillä (5.–15.10. yht. 13 yks.) ja Lemlandin Lågskärillä (6.–24.10. yht. 10 yks.). Suurin osa Porin seudun havainnoista jäi raportoimatta paikalliselle komitealle, mikä on valitettavaa. Viimeiset prot nähtiin 24.10. Lemland Lågskär p + reng. (Jani Ceder, Jussi Lindström, Jörgen Palmgren ym.) ja 30.10. Kirkkonummi Porkkala p (Markku Jämsä, Matti Jäppinen, Pekka Lehto ym.).

Pussitiainen (*Remiz pendulinus*) (9)

Ensi kertaa paikallisten alueriteettikomiteoiden tarkastusvastuulla olleesta pussitiaisesta tehtiin havaintoja ilahduttavasti 9 yksilöstä. Lajin havaintomäärät vaihtelevat vuosittain, ja erityisesti hyvän kevätesiintymisen edellytyksenä vaikuttaisi olevan lämmin huhtikuun loppu. Kaikkiaan RK hyväksyi vuoden 2003 loppuun mennessä havainnot 125 yksilöstä, lisäksi ajalta ennen RK:ta on julkaistu havainnot viidestä pussitiaisesta. 2000-luvulla oli ennen vuotta 2004 havaittu pussitaisia seuraavasti: v. 2003 12 yks., v. 2002 13 yks., v. 2001 8 yks. ja v. 2000 28 yks. Pesintä varmistettiin viimeksi v. 2000 Viialassa, jossa nähtiin ♂♀ + 4 maastopoikasta. Vähäisistä havaintomääristä huolimatta laji pesinee maassamme lähes vuosittain. Erityisen merkillepantavaa v. 2004 esiintymiskuvassa on lokakuinen havainto Lågskäriltä.

Kaikki havainnot: 17.4. Espoo Laajalahti ♂ (Antti Mikala, Jyri Heino), 21.4. Espoo Suomenoja 2 p (v) (Sami Tuomela), 22.4. Kangasala Taivallampi N-pää p (Rainer Mäkelä) ja Helsinki Viikki, Purolahti ♂♀p (Petro Pynnönen), 27.4.–16.5. Helsinki Lammassaaren pitkokset p 27.–28.4, 3.5., 4.5. ja 16.5. (v) (Eero Jaakkola ym.), 5.6. Lappeenranta Askola ♂ (Eki Karhu) ja 10.10. Lemland Lågskär p (Andreas Linden, Tapio Aalto, Mervi Haukila ym.).

Mustaotsalepinkäinen (*Lanius minor*) (8)

Lajin havaintojen määrä palasi edellisvuoden notkahduksen (4 yks.) jälkeen keskimääräiseen. Vuoden yksilömäärä vastaa kutakuinkin edellisten 5 vuoden keskiarvoa (7 yks./vuosi): v. 2003 4 yks., v. 2002 7 yks., v. 2001 4 yks., v. 2000 14 yks. ja v. 1999 6 yks. Yhtä puhdasta syyshavaintoa, joka koski ehkä hieman yllättäen +1kv yksilöä, lukuun ottamatta kaikki havainnot tehtiin v. 2004 kevät- ja kesäkaudelta. Merenkurkun seutu (josta jäi myös yksi havainto raportoimatta ARK:lle) tuntuu vetävän tätäkin harvinaisuutta puoleensa – nyt yksi lintu vietti osan kesästään yhdellä maamme läntisimmistä nurmikoista ja rantakallioista.

Kaikki havainnot: 12.5. Lappeenranta Lyytikälä p (Marko Ruti ym.), 13.5. Kökar Österbygge p (Kalevi Hiironniemi), 2.–25.6.

Mustasaari Klobbskat p (Aleksis Hahn, Jouni Kannonlahti, Aaro Toivio, Aarne Lahti ym.), 4.–7.7. Turku Koroinen p (Kalle Rainio, Seppo Häkkinen ym.), 25.7. Vaasa Söderfjärdens p (Christer Hangelin, Mikko Hurme, Jan Nyman ym.), 8.8. Savitaipale Lavikanlahti ad p (Vesa Häkkinen ym.) ja Hyvinkää Kyttäjä Rajala ad p (Tomi Eskola, Vuokko Mulari ym.) ja 25.–29.9. Artjärvi Suurikylä ad p (Petri Haapanen, Risto Silaste ym.).

Punakottarainen (*Sturnus roseus*) (4)

Laji siirtyi pois RK:n tarkastettavien lajien joukosta vuoden 2004 alusta alkaen. Kaikkiaan RK hyväksyi vuoden 2003 loppuun mennessä havainnot 87 punakottaraisesta. Lisäksi ajalta ennen riteettikomiteaa on julkaistu havainnot n. 26 yksilöstä. Havainnot ovat selvästi yleistyneet viime vuosina, mitä kuvaa seuraava havaintosarja: v. 2003 7 yks., v. 2002 14 yks. (kaikkien aikojen runsain esiintyminen), v. 2001 9 ja v. 2000 13 yks. Viiden viimeisen vuoden aikana on havaittu yli puolet viimeisten 30 vuoden punakottaraisista. Vuonna 2004 tehtiin kuitenkin vain neljä havaintoa, joista yksi syyskaudelta.

Kaikki havainnot: 29.5. Vaala Veneheitto ad p (Jouni Ruuskanen), 1.7. Kemijärvi Majava ad p (Paavo Nampajärvi, ilm. Kauko Uino), 29.–30.7. Siikajoki Tauvo ad (Eino Mikkonen ym.) ja 9.9. Saltvik Haga 1kv (Aleksi Lehikoinen).

Keltahemppo (*Serinus serinus*) (5)

Katsausvuosi oli keltahempolle heikko, vain viisi havaintoa raportoitiin (v. 2003 nähtiin 10 yksilöä ja tätä ennen v. 1999–2002 keskimäärin 9 yksilöä / vuosi. Kevät-/kesäkaudella havaittiin kaksi reviiirillä viihtynyttä lintua, molemmat kuitenkin lyhytaikaisia, selvästi kierrelleitä yksilöitä. Yllättäen peräti kaksi v. 2004 keltahemppohavainnoista tehtiin joulukuun alkupäivinä.

Kaikki havainnot: 26.4. Kuivaniemi Vattunginnokka p/N klo 11:57–12:03 (Markus Keskitalo), 13.–14.5. Helsinki Lauttasaari ♂ Ä (Mika Ohtonen ym.), 15.–19.6. Uusikaupunki Hanko ♂ Ä r (Pekka Alho ym.), 2.12. Orimattila Pennala ♂ urpiaisparvessa (Jussi Mäkinen) ja 9.12. Hanko lintuasema W (Aatu Vattulainen).

Kultasirkku (*Emberiza aureola*) (0)

Paikallisille alueriteettikomiteoille ei raportoitu vuonna 2004 ainuttakaan kultasirkkuhavaintoa, joten ainakin toistaiseksi vuosi jää historiaan ensimmäisenä nollakesänä. On vaikea uskoa, että vielä kymmenen vuotta aiemmin laji oli helpohkosti löydettävissä Liminganlahden rantaniityiltä, ja noina vuosina havaintoja pesimäpaikkojen ulkopuolelta tehtiin kymmeniä.

Lisäyksiä

[Tiibetinhani] (*Anser indicus*)

Yksi lisähavainto vuodelle 2002, joka nostaa yksilömäärän 29. Muut vuoden 2002 havainnot olivat Pohjois-Suomesta: 26.–29.8.2002 Siuntio Sunnanvik p (Tarmo Lehtilä, Kalle Sulkava, Matti Koivula).

Avosetti (*Recurvirostra avosetta*)

Ennätysvuodelle 2002 lisää yksi havainto. Yksilömäärä nousee 55:een: 12.5.2002 Tuusula Rantamo a5 p (Juhani Laine, Keijo Hannukainen, Ari Ahtiainen ym.).

Riuttatiira (*Sterna sandvicensis*)

Kaksi havaintoa täydentävää tavanomaisen vuoden esiintymiskuvaa: 4.7.2002 Inkoo Sommarn a2 ENE (Karno Mikkola) ja 17.7.2002 Kirkkonummi Söderskär a2 WSW (Karno Mikkola).

Pikkuruokki (*Alle alle*)

2003 havaintosummaan (8) lisää yksi: 15.1.2003 Hammarland/Eckerö Emskär m (Pekka Rusanen).

Kiitokset

Pikkurariryhmä kiittää seuraavia henkilöitä, jotka ansiokkaasti keräsivät havaintoja omalla alueellaan: Pirkka Aalto, Ari Ahtiainen, Oskari Härmä, Timo Janhonen, Kari Korhonen, Petri Kuhno, Pekka Kyllönen, Aarne Lahti, Aleksis Lehikoinen, Henrik Lindholm, Harri Okkonen, Marko Pohjoismäki, Mikko Pöyhönen, Martti Raekunnas, Kalle Rainio, Esko Rajala, Jouko Rantanen, Pentti Rauhala, Hannu Rönkkö, Joni Sundström, Peter Uppstu, Jani Vastamäki ja Pentti Zetterberg.

Lisäksi kiitämme Jukka Haapalaa rengastettujen pikkuharvinaisuushavaintojen ilmoittamisesta. Pikkurariryhmä kiittää vielä erityisesti havaintoteknisestä puolesta vastannutta Tapio Tohmaa, hänen panoksensa katsauksen syntymiseen oli jälleen kerran korvaamaton.

Summary: Minor rarities in Finland in 2004

This paper considers the minor rarities recorded in Finland during year 2004. 39 species are included, four new species having been added from the previous year in order to ease the burden of the Finnish Rarities Committee (FRC): Greater Spotted Eagle (*Aquila clanga*), Booted Warbler (*Hippolais caligata*), Penduline Tit (*Remiz pendulinus*) and Rose-coloured Starling (*Sturnus roseus*). The list of selected species in this paper follows the decisions of the FRC rather than the actual numbers of records: two species considered here were not recorded at all in Finland in 2004. The figure in parentheses after each scientific name gives the total number of individuals recorded in 2004. Data on more numerous

species' distributions are presented as pictures and tables.

A few Snow Geese (*Anser caerulescens*) were seen, which is more than in the past ten years. Unfortunately, less than half of the birds seen were reported to local RC:s. The flock of 18 Bar-headed Geese (*Anser indicus*) returned summing to Kemijärvi, Lapland, but still no sign of breeding. Pink-footed Goose (*Anser brachyrhynchus*) were seen in big numbers, including a huge flock of 180 birds. The hrota subspecies of Brent Goose (*Branta bernicla*) had a poorer occurrence than usual, as did Red-breasted Goose (*Branta ruficollis*). Mandarin Duck (*Aix galericulata*) had by far the best ever total. Only one Ruddy Shelduck (*Tadorna ferruginea*) was seen and the King Eider (*Somateria spectabilis*) had a poor year too. White-billed Diver (*Gavia adamsii*) had an average occurrence, whereas the Great Egret (*Egretta alba*) had a good year. One bird wintered successfully, which is very unusual in Finland. The Black Stork (*Ciconia nigra*) had again a fabulous year, while the first breeding of the White Stork (*Ciconia ciconia*) still remains a dream, although this time a pair mating and building a nest were seen. Pallid Harriers (*Circus macrourus*) appear to be doing very well, while Montagu's Harrier (*Circus pygargus*) and Red-footed Falcon (*Falco vespertinus*) had an average year in 2004. The three records of Little Crake (*Porzana parva*) is quite a normal figure, unfortunately some were not reported. Pied Avocet (*Recurvirostra avocetta*) had one of the best totals ever, including a flock of ten, but Marsh Sandpiper (*Tringa stagnatilis*) were seen only in small numbers. Sandwich Tern (*Sterna sandvicensis*) and Black-legged Kittiwake (*Rissa tridactyla*) did not surprise in any way, the few Little Auks (*Alle alle*) seen were less than usual. No influx of Snowy Owls (*Nyctea*

scandiaca) occurred and no wintering Common Kingfishers (*Alcedo atthis*) were seen. Bee-eater (*Merops apiaster*) had a poor year and no Eurasian Rollers (*Coracias garrulus*) were seen at all, while the Hoopoe (*Upupa epops*) had an average year after the very good previous one. Less Richard's Pipits (*Anthus richardi*) were seen than usual, Citrine Wagtail (*Motacilla citreola*) and Grey Wagtail (*Motacilla cinerea*) had quite a normal year, and both species were found breeding. A new species for this paper, the Rose-coloured Starling (*Sturnus roseus*) started with a poor year. The Eastern Stonechat (*Saxicola torquata maurus*) and the Booted Warbler (*Hippolais caligata*) were delightfully common. The unbelievable year 2003 for the "little greens jobs" was followed by an average one for Yellow-browed Warbler (*Phylloscopus inornatus*) and another good one for Pallas Leaf Warbler (*Phylloscopus proregulus*). Another debutante to this paper, the Penduline Tit (*Remiz pendulinus*) was seen in good numbers, including one unusual record in October. Lesser Grey Shrike (*Lanius minor*) had an average year after a poor one. European serin (*Serinus serinus*) had its poorest year in long time. The first null-year of Yellow-breasted Bunting (*Emberiza aureola*) came sooner than anyone really believed – only 15 years ago tens of pairs were breeding in Finland.

Kirjallisuus

- Birdlife Suomi 2005: Julkaistuja RK-katsauksia 1990–2004. www.birdlife.fi
 Keskitalo, M., Laukkanen, S., Ohtonen, M. & Rissanen, E. 2001: Pikkuharvinaisuuksien esiintyminen Suomessa vuonna 1999. – Linnut-vuosikirja 2001: 110–116.
 Luoto, H., Aalto, T., Lindholm A., Nikander P. J., Normaja J., Soilevaara K. & Rauste, V.

2004: Rariteettikomitean hyväksymät vuoden 2003 harvinaisuushavainnot – Linnut-vuosikirja 2003: 33–48.

- Luoto, H., Aalto, T., Lindholm A., Normaja J. & Rauste, V. 2005: Rariteettikomitean hyväksymät vuoden 2004 harvinaisuushavainnot – Linnut-vuosikirja 2004: 73–86.
 Rissanen, E., Keskitalo, M., Laukkanen, S. & Ohtonen, M. 2002: Pikkuharvinaisuuksien esiintyminen Suomessa vuonna 2000. – Linnut-vuosikirja 2002: 81–91.
 Rissanen, E., Keskitalo, M., Laukkanen, S. & Ohtonen, M. 2003: Pikkuharvinaisuuksien esiintyminen Suomessa vuonna 2001. – Linnut-vuosikirja 2003: 22–32.
 Rissanen, E., Keskitalo, M., Laukkanen, S. & Ohtonen, M. 2004: Pikkuharvinaisuuksien esiintyminen Suomessa vuonna 2002. – Linnut-vuosikirja 2004: 63–72.
 Rissanen, E., Keskitalo, M., Laukkanen, S. & Ohtonen, M. 2005: Pikkuharvinaisuuksien esiintyminen Suomessa vuonna 2003. – Linnut-vuosikirja 2004: 81–91.
 Solonen, T. 1985: Suomen linnusto. – SLY:n Lintutieto Oy, Helsinki.

Kirjoittajien osoitteet / Authors' addresses

MK: Kannonkatu 8 B 12
 FIN – 87200 Kajaani
 email: markus@tarsiger.com

MO: Itälahdenkatu 1 B 23
 FIN – 00210 Helsinki
 email: mika.ohtonen@fi.pwc.com

ER: Urkurintie 3 C 4
 FIN – 71800 Siilinjärvi
 email: elmeri.rissanen@dnainet.net